

SORUMLULUK SAHİBİ ÇOCUKLAR YETİŞTİRMEK

Ebeveynler çocuklarının sorumluluk sahibi, kendine güvenen bireyler olmalarını isterler. Bunun anahtarı da aslında yine ebeveynlerin elindedir. Çünkü sorumluluk doğuştan getirilen değil, öğrenilen bir beceridir. Sorumluluk, çocukluk aşamasında ailedeki tutum ve davranışlarla ortaya çıkmaya başlayan ve de yaşayarak öğrenilen bir beceridir.

Sorumluluğun tanımına bakıldığında, başkalarının haklarına saygı göstermek, kendi davranışlarının sonucuna sahip çıkmaktır. Başka bir deyişle sorumluluk, erken çocukluk döneminden başlayarak çocuğun yaşına, cinsiyetine ve gelişim düzeyine uygun olarak görevlerini yerine getirmesidir. Çocuklara ancak yaşlarına ve yeteneklerine uygun sorumluluklar vererek sorumluluk duyguları geliştirilir.

Sorumluluk Sahibi Çocuklar

- * Kendi kararlarını verebilen,
- * Karar alırken ellerindeki kaynakları kullanan,
- * Değer yargılarını gözetken,
- * Kendine güvenli,
- * Üstüne düşen görevleri kendi başına yapan,
- * Yaptığı hatalardan, kaynağı tamamen kendisi ise kendini sorumlu tutan ve başkalarını suçlamayan ve
- * Başkalarının haklarına saygı duyarak kendi ihtiyaçlarını karşılayabilen.

Kısacası sorumluluk sahibi çocuklar, kendilerine olduğu kadar başkalarına karşı sorumluluklarını yerine getiren, mutlu ve uyumlu çocuklardır.

Sorumluluk Bilinci Nasıl Kazandırılır?

Çocuklarda sorumluluk bilincinin gelişmesi için anahtar kelimelerden birisi “fırsat” tır. Tüm sorumluluğu üstlenmek, çocukları sorumluluktan kurtarmak, aşırı koruyucu bir tutum içinde olmak, çocuğun kendi kendine yeten, bağımsız bir birey olmasını engelleyebilir. O bakımdan çocuğa fırsat vermek, destekleyici ve cesaretlendirici olmak kendine güvenli ve sorumluluk sahibi olma konusunda onu destekleyecektir. Unutmayın ki, kendi evlerinde sorumluluk üstlenen çocuklar, yukarıda sıralanan özellikleri daha kolay edinebilirler. Sorumluluğu öğretmek için sorumluluk vermeye istekli olmalısınız.

Ailenin Rolü

Aile içinde çocuğa takılan tavrın, aile içi iletişimin ve uygulanan disiplin anlayışının, sorumluluğun yerleşmesi için önemli noktalar olarak düşünebiliriz. Sorumluluk, özellikle ebeveynlerin sorumluluk bilinci içinde rollerini yerine getirmesiyle mümkün olur. Çocuklara öğretmek istediğimiz birçok davranışta onların örnek alacağı modeller sizlersiniz.

- Çocuğunuza yaşına ve gelişim düzeyine uygun görev ve sorumluluklar verin. Başarması için onu destekleyin.
- Sorumlu şekilde davrandığında, çocuğunuzu o anda takdir edin.
- Onu görev ve sorumluluklarıyla baş başa bırakın.
- Gereken durumlarda onu desteklediğinizi ve yardımcı olacağınızı ona anlatın(masada oturup beraber ödev yapmak yerine, takıldığı durumlarda sorabileceğini söylemek gibi).
- Ona öyküler anlatın. Nasihat vermek ya da yapması gerekenleri söylemek yerine bir öykü üzerinden beraber düşünmek ve karar vermek daha olumlu sonuç verebilir.
- Çocuğunuza güvenin ve onun seçim yapmasına izin verin.
- Çocuğunuzun gösterdiği çabaya saygı duyun.
- Onun adına düşünmek yerine, kendi başına düşünmesini sağlayın. Sorununu çözmek yerine, kendi sorununu çözmesine fırsat verin.
- Karşılaştığı sorunlara kendi başına çözüm yolları bulmasına destek olun.
- Çocuğunuzun sorumluluk almak istediği durumları iyi değerlendirmeye çalışarak hevesini kırmadan sorumluluğunu yerine getirmesine yardımcı olun.
- Çocuk için sevildiğini bilmek ve hissetmek önemlidir. Çünkü size karşı olumsuz davranışlarının altında dahi sevildiğini hissetme ihtiyacı yatmaktadır. Ailede “sevgiyi” asla pazarlık konusu yapmayın ve çocuğunuz hata yaptığı zamanda sevineceğini bilsin.
- Çocuklarınıza evinizin kurallarını açık bir şekilde anlatın. Eğer kurallara uyulmazsa sonuçlarının neler olacağı konusunda çocuklarınızı bilgilendiriniz.
- Anne-babanın her şeyi önceden görüp önlemesi mümkün değildir. Çocuğunuz size göre kabul edilemez bir şeyi, umulmadık bir anda yaptığında buna hemen tepki göstermek yerine; çocuğunuza ne kadar hayal kırıklığına uğradığınızı söyleyin ve ona yaptığı şeylerin sonuçlarının neler olacağını belirtin.
- Çocuğuna hiç sorumluluk vermeyen anne-babanın da çok sorumluluk veren anne-baba kadar hatalı bir tutum içerisinde olduğu unutmayın.

Unutmayın ki, çocuğunuzun eğitiminde, çocuklarınıza verdiğiniz değer ve duyduğunuz güven etkin rol oynar.

Sena ALTUĞ

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

